

Proiect: «AUDIS - pentru o mai bună audiere a minorilor!»

Obiective generale:

- Îmbunătățirea cadrului legislativ și a practicilor instituționale și profesionale, din România, în sensul unei justiții adaptate nevoilor copiilor (minorilor) victime și sau/martori ai unor infracțiuni, copiilor autori de infracțiuni, precum și în sensul unei mai bune promovări și protecții a Drepturilor Copilului și a îmbunătățirii calității serviciilor sociale adresate copiilor aflați în proceduri judiciare și/sau administrative.
- Îmbunătățirea calității intervenției specializate în cauzele cu minori, prin facilitarea schimbului de experiență și practici între specialiștii din sistemul judiciar, de ordine publică și de protecție socială.

Obiective specifice:

- **Evaluarea situației audierii minorilor** în România, a **nevoilor prioritare** pentru a dezvolta într-o perspectivă sustenabilă, capacități umane și logistice, precum și un cadru legal conform cu standardele europene și internaționale în domeniul audierii minorilor
- Organizarea unor **sesiuni de formare pluridisciplinară a profesioniștilor** din domeniul justiției, poliției și asistenței sociale/protecția copilului, ONG, psihologi în tehnici de audiere a minorilor, psihologia copilului, violența în familie, lucru în echipa pluridisciplinară, folosirea sălii de audiere pentru minori....
- **Reducerea impactului psihologic negativ** asupra minorilor victime ale unor infracțiuni, minorilor martori și minorilor aflați în conflict cu legea, prin amenajarea **unor săli specializate în cadrul DGASPC DOLJ și DGASPC CLUJ**, care să asigure condiții optime pentru audierea minorilor.

→ **Advocacy** pentru o audiere a minorilor, care să fie conformă cu standardele europene și internaționale în domeniu.

Beneficiarii proiectului (directi și indirecti):

- Profesioniști care au atribuții/responsabilități în ceea ce privește audierea minorului victimă, minorului martor și minorului în conflict cu legea: **polițisti, jandarmi, procurori, avocați, judecători, psihologi, lucrători sociali.**
- **FONPC și rețeaua sa de 88 ONG membre** din București și județele: Satu Mare, Bihor, Arad, Timiș, Caraș Severin, Sălaj, Maramureș, Cluj, Bistrița Năsăud, Alba, Hunedoara, Mureș, Sibiu, Suceava, Botoșani, Neamț, Brașov, Vâlcea, Dolj, Bacău, Vaslui, Galați, Brăila, Ialomița, Constanța, Călărași, Ilfov
- **Minorii victime ai unei infracțiuni, minorii martori și minorii în conflict cu legea** din România, precum și familiile acestora.

1. Scurt istoric 2013- 2015:

Activități derulate și prevăzute în cadrul proiectului, în perioada 2013-2015:

3-4 aprilie 2013 : Lansarea proiectului AUDIS - Masa Rotundă cu privire la condițiile în care sunt audiați minorii în: România, Franța, Bulgaria și Republica Moldova. Masa rotundă a fost urmată de o Reuniune Tehnică privind amenajarea sălilor de audiere în județele Cluj și Dolj.

Vara 2013 : Semnarea primului Protocol de colaborare între Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii, FONPC, Ambasada Franței în România și organizația franceză « La Voix De l'Enfant ».

Iunie 2013 : Elaborarea și depunerea, în cadrul unor linii de finanțare ale Comisiei Europene, a două proiecte în parteneriat cu FONPC, Terre des Hommes, L'organisation Bulgare SAPI și « La Voix De l'Enfant ».

Aprilie – Octombrie 2013 : Întâlniri de lucru lunare ale Comitetului de pilotaj central al proiectului și crearea comitetelor locale la Cluj și Craiova, pentru amenajarea a două Săli de audiere minori ; aceste comitete locale se reunesc lunar.

Septembrie 2013 : Prima sesiune de formare pluridisciplinară în tehnici de audiere minori, susținută de un formator de la UAMJ/sala de audiere minori a organizației « La Voix De l'Enfant » și un formator de la Centrul Național de Formare al Poliției Judiciare din Fontainebleau (Franța).

5-8 Noiembrie 2013 : Vizita de studiu la Paris și Angers a unei delegații din România și Republica Moldova pentru a vizita Săli de audiere minori și a întâlni profesioniști de la diferite instituții implicate în procedura de audiere minori (Tribunal pentru copii, Servicii sociale, Poliție, etc).

Martie 2014 : A doua sesiune de formare pluridisciplinară în tehnici de audiere minori, care va fi susținută de un formator de la UAMJ/sala de audiere minori a organizației « La Voix De

l'Enfant », un formator de la Centrul Național de Formare al Poliției Judiciare din Fontainebleau (Franța) și un formator magistrat.

Decembrie 2013 –Decembrie 2014:

1. **Finalizarea amenajării a două săli specializate pentru audierea minorilor în cadrul DGASPC DOLJ și DGASPC CLUJ.** Instalarea oglinzii unidirecționale și a echipamentului de înregistrare audio-video.
2. **Inaugurarea oficială a sălii de audiere din Craiova/Conferință de presă** în cadrul Consiliului Județean DOLJ
3. **Inaugurarea oficială a sălii de audiere din Cluj/Conferință de presă** în cadrul Consiliului Județean CLUJ
4. Sesiune de formare pluridisciplinară în tehnici de audiere minori (beneficiari: judecători, procurori, consilieri de probațiune, polițiști, asistenți sociali, psihologi, etc)
5. Monitorizarea și evaluarea funcționării sălilor de audiere a minorilor; În perioada septembrie – noiembrie 2014 au avut loc 21 de audieri la sala din cadrul DGASPC DOLJ și 7 audieri la sala din cadrul DGASPC Cluj. Au fost audiați copii victime ale violenței, victime ale abuzului sexual, copii victime ale traficului...
6. **Conferința Națională « Audierea minorilor în condiții optime: de la standarde europene la practici naționale »** /Evaluarea și încheierea fazei pilot a proiectului «AUDIS»/ propuneri de amendamente legislative pentru Parlamentul României și Parlamentul european.

Principalele activități implementate în 2015:

- **Continuarea monitorizării și evaluării sălilor de audiere a minorilor din cadrul DGASPC DOLJ și DGASPC Cluj**
 - Traducerea, în română, a chestionarului realizat de organizația «La Voix De l'Enfant/VDE» privind funcționarea sălilor de audiere din Franța/Unități medico-judiciare pediatrice.
 - Adaptarea chestionarului la contextul sălilor din România și aplicarea lui în vederea monitorizării, evaluării și îmbunătățirii sălilor de audiere a minorilor din cadrul DGASPC Cluj și DGASPC Dolj. Sălile de audiere vor elabora rapoarte trimestriale de activitate/funcționare în baza acestui chestionar adaptat.
- Ambasada Franței în parteneriat cu FONPC și Federația „La Voix de l'Enfant”(Franța), Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV) - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), Ministerul Justiției (MJ), Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Public, Tribunalul București, Ministerul Afacerilor Interne - Inspectoratul General al Poliției Române (MAI – IGPR și DGPMB), Ministerul Afacerilor Interne - Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane (ANTIP), au semnat în data de 15 septembrie 2015, cel de-al doilea Protocol de colaborare interinstituțională pentru continuarea implementării proiectului AUDIS.

- Amenajarea unei săli de audiere a minorilor la București/Facilitarea și coordonarea, în strânsă colaborare cu organizația franceză « La Voix De l'Enfant », instalarea echipamentului audio-video care va fi donat de IRELEM/Voix De l'Enfant, sălii de audiere a minorilor din București.
- Organizarea unei vizite de studiu în Franța – un grup interdisciplinar de profesioniști (judecători, procurori, polițiști, asistenți sociali, etc.) va avea ocazia de a vedea cum funcționează sălile de audiere în Franța, cum sunt audiați minorii, etc.
- Asigurarea participării profesioniștilor implicați în audierea minorilor, din județele Cluj și Dolj, la sesiunea de formare în tehnici de audiere a minorilor, organizată în colaborare cu doamna Prof. Dr. Mireille Cyr, la București, în perioada 16-17 martie 2015.
- Organizarea primei sesiuni de formare pluridisciplinară în tehnici de audiere a minorilor – octombrie/noiembrie 2015. În cadrul acestei sesiuni de formare, 30 de profesioniști români (magistrați, polițiști, psihologi, etc.) din București și județele Dolj și Cluj, vor avea ocazia de a beneficia de expertiza și experiența profesioniștilor din Franța, în ceea ce privește tehnicile de audiere a minorilor, sălile de audiere/unități medico-judiciare pediatrie, psihologia copilului.

2. Activități prevăzute pentru 2016:

1. Inaugurarea oficială a sălii de audiere a minorilor din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București
2. Elaborarea Protocolului operațional pentru funcționarea sălii de audiere pentru minori, din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București
3. Elaborarea unei broșuri de informare cu privire la sălile de audiere pentru minori, din cadrul DGASPC Cluj, DGASPC Dolj și Parchetul de pe lângă Tribunalul București și cu privire la drepturile minorilor victime înainte/în timpul și după procedura juridică
4. Organizarea celei de-a doua sesiuni de informare în tehnici de audiere a minorilor și elemente ale psihologiei copilului.
5. Monitorizarea funcționării celor trei săli de audiere pentru minori.
6. Întâlniri de lucru lunare ale comitetului de pilotaj al proiectului

Contextul audierii minorilor în România

Studiile psihologice situează copilul în categoria persoanelor cu o vulnerabilitate victimală crescută, datorită particularităților psiho-comportamentale și de vârstă specifice.

De aceea, este deosebit de importantă cunoașterea și aplicarea **tuturor dispozițiilor legislative** existente, referitoare la copiii victime, precum și abordarea tuturor aspectelor legate de cunoașterea copilului, a etapelor de dezvoltare psihologică ale acestuia, cu implicații directe asupra conduitei de urmat din partea celui care instrumentează cauza, precum și identificarea și **implementarea unor bune practici în materie de audiere a copilului victimă a unei infracțiuni.**

Extrase din Revista « Drepturile minorilor și ale victimelor violenței în familie » Nr.1/2007- Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție/ Mariana Dumitrache – Prim Procuror al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buzău :

*(...) Audierea minorilor victimă trebuie să fie făcută în principiu, de o **echipă pluridisciplinară** formată din polițist, procuror, psiholog și asistent social (În prezent, un copil trebuie să apară în mod succesiv, în fața mai multor persoane pe care nu le cunoaște, adulte, care lucrează în instituții impozante, austere, care nu fac decât să-l streseze suplimentar și să-i adâncească suferințele psihice.*

Ideal ar fi ca minorul să fie audiat de cât mai puține dăți. În prezent, acesta este ascultat cu ocazia sesizării inițiale, de familie sau de persoanele ce-l au în grijă, apoi de polițistul care înregistrează plângerea, de procuror; în fața instanței de judecată – în faza de cercetare judecătorească, poate fi ulterior audiat în faza de control judiciar (în apel) și în fața instanței de recurs. Pot urma discuțiile cu psihologul terapeut și impactul cu presa, care în genere, mediatizează astfel de cazuri. În toate aceste etape procesuale, minorul întâlnește spații deschise, austere, intrând în contact cu persoane față de care poate simți jenă, rușine.

Audierea minorului de către o echipă de **specialiști formați în tehnica audierii minorilor** și înregistrarea declarației minorului cu mijloace audio-video, ar scurta numărul audierilor și ar crește gradul de sensibilitate și de protecție față de victimele minore.

În acest sens, se impune crearea unor **spații dedicate exclusiv audierii minorilor**, care să fie dotate cu mijloace audio-video discret amplasate și eliminarea pe cât posibil a contactului copilului cu alte persoane, care populează în mod obișnuit secțiunile de poliție sau unitățile de parchet.

Elemente cheie pentru contextul și justificarea proiectului

- **Cadru legislativ deficitar:** absența unor reglementări specifice, a unei proceduri distincte, unitare, cu privire la audierea **minorilor victimă, minorilor martori și minorii în conflict cu legea.**
- **“Normele dreptului intern nu prevăd dispoziții speciale aplicabile etapei audierii copilului aflat în conflict cu legea penală, deși acesta este unul dintre cele mai importante momente în instrumentarea unei cauze penale, de succesul realizării acestei sarcini depinzând, atât rezolvarea corectă a speței, cât și respectarea și promovarea drepturilor copilului aflat în conflict cu legea.”**
- **Copiii:** un grup țintă deosebit de vulnerabil.
- Audierea poate fi traumatizantă (cu precadere în cazul minorilor victime ale unui abuz, infracțiune sexuală, etc.).
- Importanța cunoașterii și aplicării **ansamblului dispozițiilor legislative** cu privire la copiii victimă, a **aspectelor legate de psihologia copilului, etapele psihologice ale dezvoltării.**
- Identificarea și punerea în aplicare a **celor mai bune practici privind audierea minorilor.**
- În prezent, un minor este audiat în mai multe rânduri, succesiv, de către persoane diferite, pe care nu le cunoaște și care lucrează în cadrul unor instituții impunătoare, austere. Această situație crează un stres suplimentar copiilor și amplifică suferința psihică a acestora.
- Audierea minorului ar trebui să se facă o singură dată, de către o echipă de specialiști formați în tehnici de audiere. Înregistrarea audio-video a declarației/mărturiei minorului victimă a unei infracțiuni sau minorului în conflict cu legea, și folosirea în instanță a acestei înregistrări, ar permite reducerea numărului de audieri.
- În acest sens, ar fi foarte utilă amenajarea unor săli speciale pentru audierea minorilor, săli care să fie echipate cu mijloace audio-video și care să ferească, pe cât posibil copilul, de contactul cu alte persoane din instituția respectivă (secții de poliție, procuratură).
- Este foarte important, ca un copil/minor să fie primit, cu familia sau reprezentantul său legal, de un profesionist experimentat și format în acest tip de situații (infracțiuni, abuzuri, etc); acest profesionist ar trebui să facă legătura între diferitele categorii de profesioniști care intervin în procedura de audiere.
- În ceea ce privește minorul în conflict cu legea ...“Prevederile internaționale impun un ansamblu de reguli procedurale (Regulile de la Beijing, Convenția ONU a Drepturilor copilului, etc.) minimale, dar obligatorii pentru realizarea unei audieri optime a copilului implicat în procesul penal, pentru protejarea și prezervarea drepturilor sale fundamentale” (cf.“Ghid de audiere a copilului în proceduri judiciare”- Coordonatori: Mona-Maria Pivniceru și Cătălin Luca, 2009).